

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

CHISINAU
COURT OF APPEAL

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md

Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

4-35/15-1211 No 2007-2020

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md

Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

*Curtea Constituțională a Republicii Moldova
municipiul Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, MD - 2004*

Vă expediem copia de pe cerere și de pe sesizare înaintată de avocatul Boț A., privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 385 alin. (4) Cod procedură penală în cauza penală privindu-l pe Damaschin Alexei Tudor.

Anexă :

- copia de pe cererea avocatului Boț A., privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 385 alin. (4) Cod procedură penală în care solicită;
- copia de pe sesizare;
- copia încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 iunie 2020;

Cu respect, judecătorul

Furdui Sergiu

executor: Ursache Dorin 022 635 430

10:40

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA			
Intrare Nr.	1229		
" 13 "	" 04 "	2020	

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

*prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituție*

AUTORUL SESIZĂRII:

1. Nume: Bot
2. Prenume: Alexandru
3. Funcția: Avocat

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 385 alin. (4) CPP RM Cod de Procedură Penală.

Articolul 385.

Chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată la adoptarea sentinței

(...)

(4) Dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui; libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 66 Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

(...)

- c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării; (...).”

Articolul 72
Categorii de legi

- (1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.
- (...)
- (3) Prin lege organică se reglementează:
- (n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;

2. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8) sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

- „(1) Curtea Constituțională:
  - a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
  - (...)
- (2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

3. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

- „(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.
- (2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

- „(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:
  - a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
  - (...)
- (2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.
- (3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept”.

Articolul 7. Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod”.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării

drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decît cele prevăzute de această Convenție”.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

În fapt, în conformitate cu învinuirea formulată, lui Damaschin Alexei i se pretinde că la 18 iulie 2013, aflându-se în biroul notarului public din mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 56, a încheiat cu Zencenco Andrei contractul de vânzare-cumpărare nr. 2216, prin care a fost înstrăinat apartamentul nr. 51 din Mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 64, la suma de 130.000 EUR. Astfel, pretinde procurorul Poiată Victor că prin înșelăciune, precum și prin abuz de încredere, Zencenco Andrei a fost deposedat de 2158000 MDL.

În acest context, la urmărirea penală s-a obiectat că raporturile dintre Zencenco Andrei și persoana lui Damaschin Alexei portă un caracter exclusiv civil, fără a implica careva circumstanțe penale. Astfel, pentru învinuirea acestuia de comiterea unei infracțiuni de sustragere este absolut necesară constatarea urmărilor prejudiciabile pentru Zencenco Andrei. Or, acestea nu există. În corespundere cu clauzele contractuale și anume pct. 2 din Contractul nr. 2216 din 18.07.2013, cumpărătorii – soții Zencenco Andrei și Olga, deveneau unici indivizi care puteau dispune de bun prin înstrăinarea sau darea în folosință a acestuia cu titlu gratuit sau oneros. Mai mult decât atât, anume la data de 18 iulie 2013, soții Zencenco Andrei și Olga au înregistrat în baza contractului nr. 2216 din 18.07.2013 dreptul de proprietate asupra apartamentului nr. 51 din Mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 64. În acest sens, art. 499 alin. (1) Cod Civil, în vigoare la data încheierii contractului, prevede imperativ că drepturile reale asupra imobilelor supuse înscrierii potrivit legii se vor dobândi atât între părți, cât și față de terți numai prin înscrierea în registrul bunurilor imobile a constituirii sau strămutării lor în temeiul acordului de voință dintre părți. Pe cale de consecință, învinuirea ce i se impută lui Damaschin Alexei nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie, deoarece semnalmentul urmărilor prejudiciabile pentru Zencenco Andrei nu există. Or, acesta la data încheierii contractului nr. 2216 din 2013, a dobândit proprietatea apartamentului.

Complementar, faptul aflării lui Damaschin Alexei și a familiei acestuia în apartamentul nr. 51 din Mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 64, nu este o dovadă a escrocheriei. Or, conform pct. 10 din același Contract eu și soția mea – Damaschin Ala, și-au rezervat dreptul de abitație asupra acestui imobil până la data de 21 ianuarie 2014. Dreptul în cauză, a fost constituit sub rezerva faptului că inculpatul și soția acestuia puteau uza de dreptul la răscumpărarea bunului înstrăinat în beneficiul lui Zencenco Andrei până la data de 21.12.2013 (pct. 7 din Contract). Astfel, în virtutea art. 240 și 501 lit. a) Cod Civil, în vigoare la data încheierii contractului, contractul nr. 2216 din 2013 a fost încheiat sub condiție rezolutorie, care presupune că acesta este desființat de drept în condițiile în care inculpatul își va exercita dreptul de răscumpărare la suma de înstrăinare – 130.000 EUR.

La data de 16 decembrie 2013, prin acord adițional, termenul de răscumpărare a imobilului a fost extins până la data de 31 ianuarie 2014.

Mai mult decât atât, la data de 07 mai 2014, Zencenco Andrei l-a acționat pe inculpat în instanță civilă cu solicitarea revendicării bunului imobil. Iar prin Hotărârea Judecătorei Centru din 30 iunie 2015, acțiunea acestuia a fost admisă.

În circumstanțele evidențiate este suficient de evident că raporturile dintre persoana inculpatului și

Zencenco Andrei nu presupun componente penale de sustragere. Or, probele administrate în acest sens au fost neglijate de procurorul Victor Poiată, care contrar circumstanțelor enunțate de decis remiterea cauzei în instanța de judecată.

La momentul expedierii cauzei în instanța de judecată, însă, s-a depistat că acuzatorul de stat a desfășurat urmărirea penală înafara termenului de urmărire penală, care nu a fost prelungit în modul corespunzător. Astfel, constatăm că la dosar se regăsesc următoarele acte viciate din punct de vedere procedural:

- a. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 23.02.2015 (f/d. 12 vol. I), care nu este semnată de procurorul Victor Poiată și nici nu este indicată dată până la care se prelungește urmărirea penală;
- b. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 22.05.2015 (f/d. 141 vol. I), care nu indică data până la care se prelungește urmărirea penală;
- c. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 22.06.2015 (f/d. 143 vol. I), care nu indică data până la care se prelungește urmărirea penală;
- d. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 17.07.2015 (f/d. 145 vol. I), care nu indică data până la care se prelungește urmărirea penală;
- e. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 30.11.2015 (f/d. 152 vol. I), care nu este semnată de procurorul Victor Poiată;
- f. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 30.12.2015 (f/d. 154 vol. I), care nu este semnată de procurorul Victor Poiată;
- g. Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 28.01.2016 (f/d. 156 vol. I), care nu este semnată de procurorul Victor Poiată.

Cu alte cuvinte, pe perioada 23.02.2015 – 28.01.2016, acuzatorul de stat Victor Poiată a desfășurat ilegal urmărirea penală, acțiunile acestuia fiind lovite de nulitate, în condițiile art. 255 alin. (2) CPP RM, care reglementează fără echivoc că ordonanța nesemnată de persoana care a întocmit-o nu are putere juridică și se consideră nulă.

Necesitatea încetării procesului penal, bazată pe ilegalitatea urmăririi penale, a fost invocată chiar în ședința preliminară, cererea fiind respinsă de judecătorul din prima instanță.

La emiterea Sentinței, contrar prevederilor imperative ale normei citate, instanța de judecată a refuzat să se expună asupra nulității acțiunilor și actelor de urmărire penală desfășurate în intervalul 23.02.2015 – 28.01.2016, ci a decis aplicarea la caz a textului normei stipulate la art. 385 alin. (4) CPP RM, care prevede că dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

În particular instanța menționează că eroare comisă de către acuzatorul de stat cade sub incidența art. 385 alin. (4) CPP RM și instanța de judecată o consideră drept ca o încălcare ale drepturilor inculpatului și drept recompensă pentru aceste încălcări, instanța de judecată va numi inculpatului o pedeapsă privativă de liberate sub limita minimă prevăzută de sancțiunea art. 190 alin. (5) CPRM, care este 8 (opt) ani închisoare. Drept „recompensă” pentru eroarea acuzatorului de stat pedeapsa lui Damaschin Alexei a fost redusă la 7 (șapte) ani închisoare.

Respectiv, se atestă o coliziune dintre două norme distincte ale Codului de Procedură Penală care reglementează distinct o instituție similară. Astfel, art. 255 alin. (2) CPP RM prevede că Ordonanța nesemnată nu poate produce efecte, fiind lovită ireparabil de nulitate, art. 385 alin. (4) CPP RM reglementează că o atare eroare poate fi înlăturată prin reducerea pedepsei condamnatului.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Reieșind din prevederile art.7 alin.(3) Cod de procedură penală în coroborare cu Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității,

judcătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la normele vizate în sesizare venim să explicăm că art. 21 din Constituție, reglementează cu titlu fundamental prezumția de nevinovăție. Or, respectiva prezumție este o parte integrantă a dreptului la un proces echitabil, concluzia derivând din obligația pozitivă a statului de a-i asigura persoanei bănuite, învinuite sau inculpate toate garanțiile necesare apărării sale. Astfel, una din garanțiile cu care este asigurată persoana inculpată constă în posibilitatea încetării procesului penal. În particular reiterăm că art. 350 alin. (1) CPP RM prevede că dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Din interpretarea coroborată a normelor art. 275 pct. 9) și 332 CPP RM rezultă că legislația procesual-penală nu reglementează cu titlu exhaustiv temeiurile privind încetarea procesului penal. Or, în mod particular art. 275 pct. 9) CPP RM prevede că urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care există circumstanțe, altele decât cele prevăzute art. 275 pct. 1) – 8) CPP RM și care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală. Noțiunea altor circumstanțe decât cele prevăzute art. 275 pct. 1) – 8) CPP RM, în mod incontestabil includ și situațiile încălcării termenelor de urmărire penală.

Art. 259 alin. (2) – (4) CPP RM prevede că termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, ținându-se cont de criteriile de apreciere a termenului rezonabil. Termenul de urmărire penală fixat de procuror este obligatoriu pentru ofițerul de urmărire penală și poate fi prelungit la solicitarea acestuia. În cazul în care este necesar a prelungi termenul de urmărire penală, ofițerul de urmărire penală întocmește un demers motivat în acest sens și îl prezintă procurorului înainte de expirarea termenului fixat de acesta.

Reieșind din prevederile sus-menționate rezultă cu certitudine că acțiunile procesuale de urmărire penală pot fi efectuate și consideră legale doar dacă au fost realizate în interiorul termenului fixat de urmărire penală, depășirea acestui termen duce la ilegalitatea acestor acțiuni, deoarece au fost întreprinse în afara respectivului interval de timp.

Astfel, raportând cele expuse la circumstanțele cauzei de învinuire a lui Damaschin Alexei, constatăm că următoarele ordonanțe nu sunt semnate:

- (1). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 23.02.2015 (f/d. 12 vol. I);
- (2). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 22.05.2015 (f/d. 141 vol. I);
- (3). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 22.06.2015 (f/d. 143 vol. I);
- (4). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 17.07.2015 (f/d. 145 vol. I);
- (5). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 30.11.2015 (f/d. 152 vol. I);
- (6). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 30.12.2015 (f/d. 154 vol. I);
- (7). Ordonanța cu privire la prelungirea termenului urmăririi penale din 28.01.2016 (f/d. 156 vol. I).

Art. 255 alin. (2) CPP prevede fără echivoc că ordonanța nesemnată de persoana care a întocmit-o nu are putere juridică și se consideră nulă. Cu alte cuvinte, toate acțiunile și actele efectuate în limitele cauzei penale în intervalul 23.02.2015 – 28.01.2016 sunt nule, dat fiind că au fost efectuate înafara urmăririi penale.

În același context, venim să accentuăm că art. 230 alin. (2) CPP prevede clar că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Respectiv reiterăm teza nulității tuturor actelor și acțiunilor efectuate în perioada 23.02.2015 – 28.01.2016, ca fiind realizate cu omiterea termenului fixat de urmărire penală.

În mod particular, argumentele sus-invocate vizează încetarea de drept a calității de învinuit, prin epuizarea termenului de urmărire penală. În acest sens, art. 65 alin. (1) și (2) CPP RM, prevede că învinuitul este persoana fizică față de care s-a emis, în conformitate cu prevederile CPP, o ordonanță de punere sub învinuire. Învinuitul în privința căruia cauza a fost trimisă în judecată se numește inculpat.

În cazul inculpatului Damaschin Alexei se atestă, însă, ilegalitatea atribuirii însăși a statutului de inculpat. Or, odată cu epuizarea termenului de urmărire penală urma a fi decisă una din soluțiile prevăzute de art. 290 și 291 CPP, pentru care, la fel, a fost omis termenul legal, acesta fiind epuizat.

Perioada dintre 23.02.2015 – 28.01.2016 nu poate fi eludată, în condițiile în care procurorul culpabil de omiterea prelungirii termenului de urmărire penală nu a solicitat restabilirea respectivului termen. Or, în speță, accentuăm că instituția restabilirii termenului este reglementată de prevederile art. 234 alin. (1) CPP RM, care prescrie că dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în condițiile legii. Or, în cazul izolat al termenului de urmărire penală legiuitorul a prevăzut atât o procedură specifică de stabilire și/sau prelungire a acestuia, cât subiecți speciali, investiți cu atribuții separate de solicitare a stabilirii lui și de prelungire a acestuia. În acest sens, reiterăm că prevederile art. 259 alin. (2) CPP RM stabilesc clar că termenul de urmărire penală într-o cauză concretă se stabilește de către procuror prin ordonanță, iar respectivul termen poate fi prelungit la solicitarea ofițerului de urmărire penală. Pe cale de consecință, ulterior stabilirii termenului inițial de urmărire penală unica persoană în drept să solicite prelungirea lui este ofițerul de urmărire penală. Respectiv, dat fiind faptul că în limita materialelor de urmărire penală lipsește o cerere din partea ofițerului de urmărire penală privind prelungirea termenului de urmărire penală, considerăm că anume el urma să intervină în adresa procurorului ce conduce urmărirea penală cu o cerere de restabilire a termenului de urmărire penală omis, în ordinea prevăzută de art. 234 alin. (1) CPP RM.

Reiesind din cele invocate rezultă cert că inculpatul Damaschin Alexei a fost privat de dreptul la un proces echitabil, parte integrantă a prezumției de nevinovăție, așa cum este definită de art. 21 din Constituție. Or, în privința acestora a fost ignorată obligația de a asigura toate garanțiile necesare apărării sale, care include și posibilitatea de a uza fără rezerve de dreptul de a reclama încetarea procesului penal motivată de încălcarea termenului fixat de urmărire penală și nulitatea actelor de procedură penală, efectuate înafara acestuia.

Încălcarea respectivă derivă nu în ultimul rând din calitatea art. 385 alin. (4) CPP RM, care reglementează că dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

Ultima ipoteză trebuie apreciată cu maximă critică în condițiile în care instanța de judecată până a decide asupra reducerii pedepsei penale, trebuie să decidă, conform art. 385 alin. (1) pct. 4) CPP RM, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Reiterăm că în conformitate cu art. 21 din Constituție vinovăția persoanei urmează a fi constatată doar după asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării sale. Pe cale de consecință, în cazul în care persoana este cercetată penal, i se atribuie o calitate procesuală și se acumulează probe incriminatoare, toate făcute înafara termenului de urmărire penală, e de constatat că vinovăția acesteia nu poate fi constatată, deoarece acțiunile necesare acestei constatări au fost realizate în lipsa *de jure* a unei urmări penale. Or, art. 259 CPP stabilește fără echivoc că urmărirea penală se desfășoară doar în limita unui termen de urmărire penală, aceasta fiind și ea o garanție procedurală asigurate persoanei cercetate penal. Cu alte cuvinte, omiterea prelungirii termenului de urmărire penală în interiorul căruia s-a omis terminarea urmăririi penale și întocmirea rechizitoriului în privința învinuitului, duce la încetarea imediată a calității de învinuit și la încetarea urmăririi penale (art. 275 pct. 9) CPP RM).

Totuși, această concluzie este una falsă, în condițiile în care art. 385 alin. (4) CPP RM, nu îi permite inculpatului să pretindă la încetarea procesului penal, ci doar la o eventuală reducere a pedepsei.

Coliziunea ireconciliabilă dintre prevederile art. 255 alin. (2) și art. 385 alin. (4) CPP RM demonstrează clar calitatea proastă a normei procesual penale. Or, încălcarea garanției termenului de urmărire penală nu este suplimentată de legiuitor cu survenirea a careva consecințe pentru organul de urmărire penală sau pentru persoana cercetată penal. Această omisiune legislativă vorbește cert de calitatea normei contestate și violarea art. 23 alin. (2) din Constituție, care reglementează *inter alia* că Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, fie ele și de ordin procedural-penal.

În acest context venim să obiectăm că modalitatea de formulare a normei contestate nu respectă cerințele minime de calitate a legii. În acest sens, venim să evidențiem că în **Hotărârea nr. 10 din 16 martie 2017, privind excepția de neconstituționalitate a art. 80 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, Curtea Constituțională a accentuat că** *„exigența calității legii este conturată prin prisma principiului securității juridice în componența condițiilor de previzibilitate și claritate a legii. Curtea reiterează că pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În acest sens, Curtea reține că ia elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. Astfel, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.”*

Pe cale de consecință, în condițiile în care art. 384 alin. (4) CPP RM lasă la libera apreciere a instanței de judecată cum „să corecteze prin condamnarea inculpatului” actele și acțiunile nule ale acuzatorului de stat săvârșite la urmărirea penală, rezultă fără echivoc că norma în sine nu este una clară și previzibilă. Or, concluzia derivă din aceeași practică a Curții Constituționale, relativă domeniului de aplicare a art. 23 alin. (2) din Constituție.

Totodată, caducitatea normei contestate e demonstrată prin prevederile art. 72 alin. (3) lit. n) din Constituție prevede că prin lege organică se reglementează infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora. Norma dată a fost dezvoltată în prevederile art. 1 alin. (1) și (2) din Codul Penal, care reglementează statutul Codului Penal. Astfel, legiuitorul a reglementat fără echivoc că respectivul Cod este unica lege penală a Republicii Moldova. Codul penal este actul legislativ care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor.

În condițiile în care Codul Penal este unicul act normativ care identifică regimul pedepselor aplicabile, este cel puțin inexplicabil de ce aceste raporturi de drept penal au fost delegate și legii procesuale, concretizate în textul art. 385 alin. (4) CPP RM.

Suplimentar, anume textul art. 385 alin. (4) CPP RM, face caduc art. 255 alin. (2) CPP, care deși impune nulitatea ordonanței nesemnate, nu face decât să-i permită instanței să reducă la libera discreția volumul pedepsei aplicate. Deci, dacă e să admitem că inculpatului i-au fost încălcate garanțiile procedurale, inclusiv de a fi cercetat penal în interiorul termenului de urmărire penală, respectiva omisiune se va corecta nu prin anularea acțiunilor ce au fost dispuse în baza acestor acte, ci prin reducerea pedepsei, în eventualitatea în care aceasta urmează să fie aplicată. Respectiv, art. 385 alin. (4) CPP reglementează o autentică circumstanță atenuantă pentru infracțiunea comisă de inculpat, în condițiile în care această circumstanță nici nu era prezentă la data săvârșirii prefinsei infracțiuni, ci a apărut grație omisiunilor organului de urmărire penală și a instanței de judecată.

Pe cale de consecință, în circumstanța în care Codul Penal nu abilitază Codul de Procedură Penală cu dreptul de a reglementa circumstanțe de atenuare a răspunderii făptuitorului, rezultă o autentică încălcare art. 66 lit. c) din Constituție care obligă legiuitorul să asigure uniformitatea reglementărilor, în particular a acelor de sorginte penal.

V. CERINȚELE AUTORULUI

Exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 385 alin. (4) CPP RM Cod de Procedură Penală.

Alexandru BOT

Avocatul lui DAMASCHIN ALEXEI

Copia conținutului:

Judecător

S. Fardui

ÎNCHEIERE

04 iunie 2020

municipiul Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău în completul de judecată:

președintele ședinței de judecată, judecătorul

Iordan Iurie

judecătorii

Gîrbu Silvia și Furdui Sergiu

grefierul

Ursache Dorin

cu participarea:

procurorului

Devder Djulieta

avocaților inculpatului

Bot Alexandru, Lesnic Denis

inculpatului

Damaschin Alexei

judecând, în ședință de judecată publică, apelurile procurorului în Procuratura municipiului Chișinău (oficiul Centru) Poiată Victor, declarat la 31 octombrie 2017 și avocatului Prodan Lilia, în numele inculpatului, declarat la 01 noiembrie 2017 - împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 17 octombrie 2017 privind-l pe **Damaschin Alexei Tudor** născut la 03 decembrie 1969 în raionul Căușeni, satul Cîrcăiești, domiciliat în municipiul Chișinău, strada 31 august 1989 nr. 64, apartamentul nr. 51, căsătorit, studii superioare, moldovean, cetățean al Republicii Moldova, fără antecedente penale;

Conform sentinței atacate:

„ Pe Damaschin Alexei Tudor a-1 recunoaște culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 27; 190 alin. (5) CPRM și-n baza acestei legi a-1 condamna la 7 (șapte) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Măsura de reprimare a condamnatului Damaschin Alexei Tudor a o schimba de la angajamentul de nepărăsire a localității, cu arestul preventiv, cu luarea lui sub strajă imediat din momentul devenirii sentinței definitive. Termenul de ispășirea pedepsei de calculat din momentul reținerii.

Cererea părții-vătămate Zencenco Andrei de încasarea prejudiciului moral de admis parțial și a încasa de la Damaschin Alexei Tudor în beneficiul lui Zencenco Andrei prejudiciul moral în suma de 5 000 (cinci mii) lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.”;

CONSTAT Ă:

1. Conform sentinței atacate Damaschin Alexei Tudor este condamnat în baza articolelor 27, 190 alin. (5) Cod penal cu închisoare la 7 (șapte) ani în penitenciar de tip închis.

2. Sentința nominalizată este atacată cu apelurile procurorului în Procuratura municipiului Chișinău (oficiul Centru) Poiată Victor și avocatului Prodan Lilia, în numele inculpatului.

3. În ședința de judecată în apel din 04 iunie 2020 avocatul Bot A. a înaintat cererea privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 385

alin. (4) Cod procedură penală în care solicită: „ exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 385 alin. (4) CPP RM Cod de Procedură Penală.”

4. Instanța conchide: admite sesizarea înaintată de avocatul Bot Alexandru, în numele inculpatului, în cauza penală privindu-l pe **Damaschin Alexei Tudor** și o remite la Curtea Constituțională.

5. Sesizarea întrunește condițiile stipulate în Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate): obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către avocat - parte a procesului penal; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei penale menținute pe rolul instanței; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Prin urmare, se constată cazul de sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

6. În conformitate cu prevederile cuprinse în Hotărârea Curții Constituționale menționată, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău pe rolul căroră se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție.

7. În consecință, potrivit legii, se impune remiterea sesizării propriu - zise la Curtea Constituțională pentru soluționare.

8. În conformitate cu prevederile articolelor 7 alin. (3), 342 și 413 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată

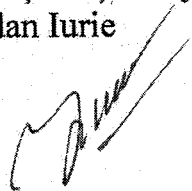
DISPUNE :

admite sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ale prevederilor articolului 385 alin. (4) Cod de procedură penală, înaintată de avocatul Bot Alexandru, în numele inculpatului, în cauza penală privindu-l pe **Damaschin Alexei Tudor** și se remite la Curtea Constituțională.

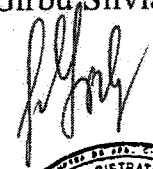
suspendă judecarea cauzei penale privindu-l pe Damaschin Alexei până la soluționarea sesizării menționate.

Încheierea nu se atacă.

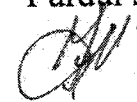
Președintele ședinței de judecată
Iordan Iurie

Judecătorul
Gîrbu Silvia

Judecătorul
Furdui Sergiu

Copia prezintă în original

Judecător

S. Furdui